

profiel Halleh Ghorashi

Een multiculturele rasoptimist

Halleh Ghorashi (50), hoogleraar diversiteit aan de VU, houdt morgen een alternatieve troonrede aan de Radboud Universiteit in Nijmegen over de voordelen van de crisis. 'Ze is kritiek wel gewend.'

HEIBA TARGHI BAKKALI

Verbinding zoeken tussen mensen, met name allochtonen en autochtonen, is de rode draad in het werk van Halleh Ghorashi, bijzonder hoogleraar diversiteit en integratiemanagement aan de VU, antropoloog, filosoof, feminist, Iraans vluchteling en opiniemaker.

Vindt Ghorashi ook dat de multiculturele samenleving mislukt, zoals premier Mark Rutte vorige week stelde in een verkiezingsdebat? Verre van. 'Mislukt' in combinatie met 'multiculturele samenleving' komt niet voor in het vocabulaire van Ghorashi. Ze denkt in mogelijkheden op gebied van diversiteit en integratie, onderbouwt dat wetenschappelijk, is onvermoeibaar en zit op het randje van idealistisch activisme.

Ze spreekt graag een breed publiek aan, in toegankelijke taal. Dat heeft ze de afgelopen tien jaar gedaan in

tientallen opiniestukken in landelijke dagbladen, tig interviews en honderden lezingen. Inmiddels moet ze geregeld verzoeken om te komen spreken afslaan.

Haar positieve kijk op de multiculturele samenleving is inspirerend volgens de één, maar ultra politiek correct, op het naïeve af, volgens de ander. Ghorashi ontvangt geregeld stevige kritiek op haar opiniestukken. "Al valt het reuze mee met mensen die het op de man spelen," zegt haar echtgenoot en collega, Kees Boersma. Wakker ligt Ghorashi er niet van. "Ze was wel wat gewend in de tijd dat ze politiek actief was in Iran." 'Zij discussiëren met een juridisch vlindermetes onder hun toga,' schreef Meindert Fennema, hoogleraar politologie aan de UvA, in 2008 in een ingezonden stuk in *de Volkskrant* over Ghorashi en haar collega Thomas Spijkerboer. Een dag eerder publiceerde dit duo een stuk over 'nieuw racisme', waarmee ze doelden op het boerkaverbod.

Dat ze hiervoor de term racisme gebruikten, schoot Fennema in het verkeerde keelgat. Hij verdenkt de twee ervan dat ze dit woord bewust kiezen omdat racisme bij wet verboden is. Fennema wil er niet meer op ingaan. 'Ik doe dat niet,' mailt hij bondig.

Ghorashi was vanaf haar achttiende, begin jaren tachtig, in Iran een linkse activist en als studentenleider betrokken bij het verzet tegen de sjah, het staatshoofd. Het areligieuze mar-

xisme was haar inspiratiebron, zoals voor de meeste gevluchte hooggeleide generatiegenoten uit Iran.

Dat een tweede, islamitische revolutie zou ontstaan, aangevoerd door ayatollah Khomeini, had ze niet kunnen bevroeden. Iran veranderde in mum van tijd in een islamitische republiek, waarbij voor burgers als Ghorashi geen plek meer was.

Universiteiten sloten de deuren voor niet-praktiserende moslims.

1988

Vlucht als 26-jarige in haar eentje naar Nederland

2006

Benoeming tot hoogleraar diversiteit aan de VU

Vrienden van Ghorashi werden gearresteerd of vermoord. Als ze op deze periode van haar leven terugkijkt, spreekt ze van 'mijn grootste nachtmerrie'. In 1988 vluchtte ze, 26 jaar oud, in haar eentje naar Nederland.

Haar verhuizing naar Nederland bracht vele veranderingen. Een voordeel was dat ze hier kon studeren. UAF, de stichting voor vluchtelingstudenten, hielp haar met de eerste fase van haar studie. Ze studeerde an-

tropologie en wijsbegeerte, promoveerde bij het Centrum voor Vrouwenstudies in Nijmegen en schopte het tot universitair docent.

In 2005 kwam ze in aanmerking voor de Pavem-leerstoel, ook wel bekend als de Máximaleerstoel. Een leerstoel bedoeld voor de participatie van vrouwen uit etnische minderheidsgroepen. Ghorashi won de ene prijs na de andere. Ze werd verkozen tot docent van het jaar 2005, kreeg de VU mediamagneetprijs in 2007 en de Triomprijs, voor haar bijdrage aan empowerment van zwarte, migranten- en vluchtelingenvrouwen, in 2008.

Ghorashi heeft geen familie in Nederland. Lastig voor een familiemens als zij. Ghorashi's moeder woont nog in Iran, haar vader en halfzus in Los Angeles en haar broer in Engeland. Van kinderen krijgen kwam het niet.

Aleen is ze allerminst. Vorige week zaterdag vierde ze haar vijftigste verjaardag. Er zouden vijftig mensen komen, maar uiteindelijk kwamen er zeventig.

"Ze kent veel mensen," zegt vriendin Roswitha Weiler (52), senior beleidsmedewerker van Vluchtelingenwerk. Ze is geliefd binnen haar veelzijdige netwerk van wetenschappers, migranten en feministen. Ze wordt door velen omschreven als warm, hartelijk en zorgzaam.

Boezemvriendin Zohreh Sanaseri (50) beschouwt Ghorashi als een zus. Ze leerde haar kennen kort nadat ze

naar Nederland was gevlucht. Al twintig jaar zijn de twee ontzettend hecht. "We gaan samen op vakantie. Ik was ceremoniemeester op haar bruiloft. Zij is de peetmoeder van mijn dochter. Dat ze haar moeder zo weinig kan zien is erg moeilijk voor haar. Ze mist haar constant." Haar moeder kan niet reizen door ziekte en kon daardoor niet bij belangrijke momenten in Ghorashi's leven zijn, zoals haar bruiloft en haar oratie.

Sinds Ghorashi in Nederland woont, is ze niet meer politiek actief. Ze is door verschillende linkse politieke partijen benaderd, maar wil zich niet aan een partij binden. Ze wil onafhankelijk blijven.

Voor maatschappelijke taken is Ghorashi makkelijk te porren, weet oud-Kamerlid voor GroenLinks Mohammed Rabbae, voorzitter van expertisecentrum diversiteit Echo. "Toen ik haar vroeg om in het bestuur van mijn organisatie plaats te nemen, twijfelde ze geen moment."

Ze is ook nog adviseur bij Vluchtelingenwerk en zit in het stichtingsbestuur van feministisch tijdschrift *Opzij*. Door dat blad werd ze in 2009 verkozen tot één van de honderd machtigste vrouwen in Nederland.

Logisch, vindt Rabbae: "Ze maakte een sprong naar emancipatie door niet alleen zichzelf te bevrijden van alle tentakels. Naast zelfbevrijding betekent emancipatie voor Halleh het ontwikkelen van een vrije geest voor andere mensen."

'Mislukt' in combinatie met 'multiculturele samenleving' komt niet voor in het vocabulaire van Halleh Ghorashi.

FOTO ALLARD DE WITTE/HOLLANDSE HOOGTE